

**LEDELSESUTDANNING
FOR
BRANN- OG REDNINGSVESENET**

KURSPLAN

Ledelse trinn D

Overordnet vakt og innsatsledelse

Fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap måned/år

Revidert våren 2018/Justert våren 2020

Revisjonslogg

Revisjonsloggen gir oversikt over alle versjoner av dette dokumentet.

Versjon Nr	Emne, endringer (Henvis til dok./kap./sider. Beskriv endringen)	Utført av	Dato
1_0	Godkjent i DSB		Juli 2012
1-1	Fag- og timefordeling - Fagledermodulen Emner nummer 2.1: Endret fra 4 til 2 timer Emner nummer 2.4: Endret fra 4 til 2 timer Emner nummer 3.5: Flyttet til 4.6 Emner nummer 4.2: Fjernet og fordelt emnene 2.1 og 2.2 Emner nummer 4.3: Endret fra 24 til 32 timer. 8 timer hentet fra 2.1, 2.4 og 4.2. 4 timer brukes til terror og viljestyrte handlinger Emner nummer 4.4: Ny tittel, tilføyelse i målet + ny hovedmomenter Emner nummer 4.5: Nå 4.6: Mål og hovedmomenter er endret etter innspill fra forfatter som har skrevet lesehefte til emnet 8. Vurdering Forberedende modul - I punkt 1) er det lagt til ”overordnet innsatsledelse”. - I punkt 2) er teksten endret fra tallkarakter til bestått/ikke bestått. Fagledermodulen - Lagt inn nytt punkt 1) om innlevering av drøftingsoppgave før kursstart. - Lagt inn nytt punkt 3): Muntlig tilbakemeldinger til hver enkelt elev, minst 1 gang i la modulen. Tilbakemeldingene gis av kursleder på bakgrunn av egne observasjoner og innsamlet info fra foreleserne. 9. Litteratur Litteraturlisten er utvidet.	Bjørge Steinsvik Hans Mikkeltborg	13.12.13
2_0	Kursplanen har gjennomgått en grundig revidering og fått nytt versjonsnummer og nytt navn. Forberedende modul er tatt ut og finnes nå i en egen kursplan – Ledelse trinn D - Forkurs Medlemmer i arbeidsgruppen; se punkt 12 Andre forhold	Bjørge Steinsvik Sendt DSB forespørsel om pilot før godkjenning	29.06.18
2_0_1	Justeringer etter pilot Opptakskravet om test i systematisk ledelse er byttet ut med "Lest Taktikkboken". 8. Vurdering: Vurderingsform er endret Skrevet inn i punkt 10 at timetallene er veiledende Operativ psykologi er flyttet fra Forkurset til hovedkurset D4.5: Mediehandtering er redusert fra 8 til 4 timer. Disse timene er flyttet til D4.1-3.	Bjørge Steinsvik	2018 - 2019
	Kursplan sendt DSB for fastsettelse etter pilot	Bjørge Steinsvik	April 2020

Innhold

Revisjonslogg	2
Innhold	3
1. Bakgrunn	4
2. Mål	5
3. Målgruppe	5
4. Opptakskrav	5
5. Kompetanse	5
6. Varighet	6
7. Arbeidsformer	6
8. Vurdering	6
9. Begrepsbruk i kursplanen	7
10. Ledelse D	8
Innsatsledelse	8
Fag- og timefordeling	8
Overordnet vakt	9
Fag- og timefordeling	9
1. Administrative forhold – informasjon til deltakerne	10
1.1 Kursåpning og kursavslutning	10
Innsatsledelse	10
D1 Lovmessige forutsetninger	10
D2 Faglig kunnskap om hendelser	11
D3 Samvirkeaktører og samvirke under hendelser	12
D4 Innsatsledelse under hendelser	12
D5 Etterarbeid etter innsats	14
Overordnet vakt	14
D6 Lovmessige forutsetninger og forebyggende elementer	14
D7 Analyser og planverk	15
D8 Evaluering og læring	16
D9 Informasjon og media	17
11. Litteratur	18
12. Andre forhold	19

1. Bakgrunn

Dimensjoneringsforskriften¹ stiller krav til opplæring og kompetanse. For brannsjef, leder for beredskapsavdeling og overordnet vakt er det krav om gjennomført beredskapsutdanning trinn 3.

Kursplanen for utrykningsledelse (tidligere beredskapsutdanning trinn 1 og trinn 2) ble revidert i 2013-2014. I 2016 ble det utarbeidet et nytt kursopplegg for alarmsentraloperatører. Kursplanene til grunnkurs heltid ble revidert i 2017/18. Beredskapsutdanning trinn 3 (BER-3) ble sist revidert i 2012. Rutiner for utarbeidelse av kursplaner fastsetter at revidering av kurs skal som minimum skje hvert femte år.

BER-3 hadde behov for oppdatering av opplæringsmodellen for kurset, struktur i kurset og sammenheng med de øvrige kursene som gir læreforutsetninger for elevene som kommer fra den brann- og redningsfaglige linjen. Tidligere kursplaner på dette nivået var heller ikke skrevet i en form som ivaretok kravet til læringsutbytte-beskrivelser og fastsatt begrepsbruk. Det var også behov for å gjøre en ny vurdering og prioritering av fagemnefordelingen. Bl.a. var Enhetlig ledelsessystem (ELS) et selvstendig ukes-kurs som inngikk i BER-3. 7-trinnsmodellen har fått større fokus i utrykningsledelseskurset siden forrige revidering av BER-3. Kursplangruppen mente derfor at undervisningen innen ledelse under innsats burde endres ved å integrere prinsipper fra både ELS og 7-trinnsmodellen. Øvrige elementer i ELS-kurset mente kursplangruppen burde inngå i et eget stabskurs (Ledelse trinn E)*, der det gis ytterligere kunnskaper og ferdigheter innen stabsledelse og stabsarbeid.

Når kursplanene for ledelsesutdanning legges fram til godkjenning i DSB, gjøres dette ved å dele "Ledelsesutdanning i brannvesenet" i 5 trinn: Ledelse A, B, C, D og E.

Trinn	Emne	Tidsramme	Opptakskrav
Ledelse trinn A	Brannforebygging	4 uker	Bestått grunnkurs og nettbasert test i grunnkursemnene
	Røyk- og kjemikaliedykkerledelse		
	Formidler- og veilederrollen		
	Brann og redningsfaglige emner		
Ledelse trinn B	Utrykningsledelse	4 uker	Bestått Ledelse trinn A eller BER-1
Ledelse trinn C	Organisasjon og ledelse	2 uker	Bestått Ledelse trinn B
Ledelse trinn D	Overordnet vakt og innsatsledelse	4 uker	Bestått Ledelse trinn C eller Forkurs ledelse trinn D og lest Taktikkboken
Ledelse trinn E * Ikke påbegynt	Stabsledelse og stabsfunksjoner	X uker	Ingen opptakskrav, men de som har en lederrolle i stabsarbeid vil bli prioritert

¹ Forskrift av 26.juni 2002 om organisering og dimensjonering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften). Det er utarbeidet forslag til ny dimensjoneringsforskrift med utkast til høringsnotat. Forskriften er så langt ikke sendt på høring.

2. Mål

Kurset skal gi eleven kompetanse, kunnskaper, ferdigheter og holdninger for å ivareta ansvar, myndighet og faglige forhold knyttet til hendelser som brannvesenet til enhver tid blir satt til å håndtere. Dette gjelder både under ulykker og andre uønskede hendelser (innsatsledelse) og myndighetsutøvelse utenfor ordinær arbeidstid (overordnet vakt).

Dette innebærer at eleven etter endt kurs har:

- sentrale ferdigheter innenfor innsatsledelse gjennom situasjonsvurdering, beslutningstaking, kommunikasjon, samhandling og teamarbeid
- god forståelse for og har ferdigheter i hvordan brannvesenets operative oppgaver organiseres og ledes
- gode kunnskaper om brannfaglige og redningsfaglige emner for å kunne støtte og lede innsatsen på et brann- og skadested
- god kjennskap til beredskapsorganisering og kan påta seg rollen som innsatsleder brann
- gode kunnskaper for å ivareta funksjonen som overordnet vakt

3. Målgruppe

Kursets målgruppe er brannsjef, ledere av beredskapsavdelinger, og personell som skal gå overordnet vakt, det vil si funksjonene vakthavende brannsjef og innsatsleder.

4. Opptakskrav

Det er tre ulike løp som gir mulighet for å bli leder i brannvesenet:

1. Brann- og redningsfaglig ledelsesutdanning Ledelse trinn C eller Beredskapsutdanning trinn 2
2. Ingeniørutdanning, annen relevant høgskoleutdanning (180 studiepoeng) eller teknisk fagskole og gjerne lederpraksis fra andre virksomheter enn brann- og redningsvesenet.
3. Svennebrev som feier og gjennomført forebyggende kurs

De som har dispensasjon til å ivareta funksjonen som overordnet vakt eller skal ivareta inn i denne funksjonen, vil bli prioritert.

For pkt. 1 vil søkere være kvalifisert til opptak direkte på Ledelse trinn D

For pkt. 2 og 3 vil søkere kvalifisere seg til opptak på Ledelse trinn D gjennom nettbasert kurs i brannvern og Forkurs før Ledelse trinn D (egen kursplan).

I tillegg må alle ha lest Taktikkboken (se litteraturlisten)

Kursplangruppen ser mange fordeler med å kunne gjennomføre kurs med deltakere med ulik bakgrunn.

5. Kompetanse

Kurset skal kvalifisere personell til funksjonen som brannsjef (§ 7-11), leder for beredskapsavdeling (§7-8) og overordnet vakt (§7-10).²

Hovedoppgaven for en brannsjef er administrativ og organisatorisk ledelse av hele brann- og redningsvesenet. Avdelingsleder har ledelse av egen organisatorisk enhet som primæroppgave. Brann- og redningsfaglig kompetanse er viktige elementer i utdanningen. I tillegg kommer kunnskaper innenfor virksomhetsstyring, administrasjon og organisering, men sistnevnte oppgaver vil bli viet lite tid på dette kurset da dette tilbys av andre utdanningsinstitusjoner. Personell som går overordnet vakt har særlig behov for kompetanse innenfor innsatsledelse, derfor prioriteres dette særskilt. Sentrale

² I henhold til gjeldende forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 7-11 stilles det krav til at brannsjefens stedfortreder skal ha kvalifikasjoner enten som leder av forebyggende avdeling (ikke krav om beredskapsutdanning trinn 3) eller som leder av beredskapsavdeling (krav om beredskapsutdanning trinn 3).

ferdigheter innenfor innsatsledelse er situasjonsvurdering, beslutningstaking, kommunikasjon, samhandling og samarbeid. Både teoretisk kunnskap og praktisk trening er nødvendig for å kunne utøve god innsatsledelse.

Kursplanen skal ivareta opplæring som gir kompetanse til funksjonen innsatsleder brann og overordnet vakt. Prioriteringer av fagområder og emner i kursplanen gjenspeiler dette. Kursplanen og opplæringen har primærfokus på beredskaps- og innsatssituasjonen. Ledelse trinn D inngår som det avsluttende elementet i det forskriftsmessige opplæringsløpet for brannmannskaper. I kurset sammenstilles elever med forskjellig bakgrunn og ulike opplæringsløp til en felles avslutning for kvalifisering. Kurset er den høyeste kvalifiserende opplæring som blir gitt i det statlige brann- og redningsfaglige opplæringsløpet.

6. Varighet

	Emne	Timer
	Administrative forhold, informasjon, eksamen	12 timer
Ledelse D	Innsatsledelse – brann	100 timer
	Overordnet vakt	48 timer
	Timer til sammen Ledelse trinn D	160 timer

Det stilles ingen krav til at alle timene i Ledelse D tas sammenhengende. Det vil bli lagt opp til selvstudie i forkant av kurset og ilt. kursukene.

7. Arbeidsformer

Kurset vil ha en hensiktsmessig fordeling mellom teori og praksis ved bl.a. bruk av selvstudie, forelesninger, gruppearbeid og praktiske øvelser.

8. Vurdering

Underveis er formålet med vurdering å veilede, motivere og utvikle eleven, og dessuten sikre at de når hovedmålene i opplæringen. Læringsutbyttene som er beskrevet i denne kursplanen danner utgangspunkt for vurderingen.

Vurderingsform:

- Praktisk eksamen i innsatsledelse
- Individuell muntlig eksamen

Det gis en samlet tallkarakteren der 6 er best og karakterene 0 og 1 gir ikke bestått.

Norges brannskoles fraværsreglement gjelder for kurset.

9. Begrepsbruk i kursplanen

Mål og læringsutbytte er formulert med bakgrunn i begrep hentet fra tabellene nedenfor.

Kunnskapsmål

	Nivå	Innebærer	Eks. på handlingsverb
Høyeste nivå	Anvende	Å kunne finne ut hvilke regler eller bestemmelser som har gyldighet i tilfellet, for deretter å kjenne, forstå og anvende begrep, regler og bestemmelser i lys av bruken i det enkelte tilfelle. Løse problemer – foreta logiske vurderinger	Vurdere, diskutere, avgjøre, beslutte, overveie, bedømme, relatere, produsere, skape, endre, utforme, modifisere, utvikle, organisere, formulere,
Mellomnivå	Forstå	Å oppfatte en informasjon så godt at den kan forklares, utdypes og ha oversikt over følgene og resultatene samt kunne trekke videre slutninger. Informasjon skal kunne gjenfortelles.	Skille mellom, identifisere, klassifisere, gjenkjenne, generalisere, sette i sammenheng, velge, omstrukturere
Laveste nivå	Vite	Å kunne huske og gjenkjenne eksempler, faktiske forhold, metoder og alminnelige forhold. Innebærer det første steget av forståelse.	Oversette, gjengi med egne ord, illustrere, presentere, gjenta, skille mellom, forklare, demonstrere, kjenne til, beskrive

Ferdighetsmål

	Nivå	Innebærer
Høyeste Nivå	Beherske	Å kunne gjennomføre handlinger fullkomment hvor hensyn er tatt til hurtighet og presisjon. Selv ved kompliserende og distraherende forhold velge raskeste og mest nøyaktige måte å gjennomføre handlingen på. Dette innebærer en viss automatikk og at man er godt drillet.
Mellom nivå	Selvstendig utføre	Å gjennomføre handlinger selvstendig uten tidspress og kompliserende forhold. På kommando, tegn, signal eller etter eget initiativ. Uten veiledning. Det stilles krav til utførelsen.
Laveste nivå	Under ledelse	Å gjennomføre handlinger under veiledning (evt. ved eller etter visning). Trening har startet, men man trenger støtte. Eleven vil etter hvert selv, under kontroll, å lage og gjennomføre et handlingsmål.

10. Ledelse D

Innsatsledelse

Fag- og timefordeling

Fagområder	Emne- kode	Emne	Timer emnet	Timer fagomr.
1. Administrative forhold og informasjon	1.1	Kursåpning	4 timer	
		Praktisk eksamen	4 timer	
		Kursavslutning, evaluering	4 timer	
		Selvstudie	8 timer	
		Sum timer		20 timer
D1:				
Lovmessige forutsetninger	D1.1	Love og forskrifter		
		Sum timer		4 timer
D2:				
Faglig kunnskap om hendelser	D2.1	Brann	6 timer	
	D2.2	Redning	6 timer	
	D2.3	CBRNE og akuttforurensning	6 timer	
	D2.4	Terror og tilsiktede hendelser	6 timer	
		Sum timer		24 timer
D3:				
Samvirkeaktører og samvirke under hendelser	Nødetatene Redningstjenesten Totalforsvaret			
		Sum timer		4 timer
D4:				
Innsatsledelse under hendelser (20% teori og 80 % praksis)	D4.1	Innsatsleders kunnskaper og ferdigheter	44 timer	
	D4.2	Organisering av innsatsen		
	D4.3	Systematisk innsatsledelse		
	D4.4	Operativ psykologi		
	D4.5	HMS på skadestedet	12 timer	
	D4.6	Mediehåndtering under en innsats	4 timer	
		Sum timer		60 timer
D5:				
Etterarbeid etter innsats	D5.1	Rapportering	2 timer	
	D5.2	Kollegastøtteordning, debriefing og defusing	6 timer	
		Sum timer		8 timer
Til sammen				120 timer

Alle timene er veiledende og vil kunne variere litt fra kurs til kurs.

Overordnet vakt Fag- og timefordeling

Fagområder	Emne- kode	Emne	Timer emnet	Timer fagomr.
D6: Lovmessige forutsetninger og forebyggende elementer	D6.1	Love og forskrift for brannvesenet generelt	4 timer	
	D6.2	Rolleforståelse	2 timer	
	D6.3	Økonomiske og rettslige forhold	2 timer	
	D6.4	Bekymringsmeldinger, ulovlig og feil bruk av objekter	8 timer	
		Sum timer		16 timer
D7: Analyser og planverk	D7.1	ROS-analyse	2 timer	
	D7.2	Forebyggende analyse og grunnleggende brannforebygging	4 timer	
	D7.3	Beredskapsanalyse	4 timer	
	D7.4	Beredskapsplaner for brannvesenet	4 timer	
	D7.5	Variable forebyggende- og beredskapstiltak	2 timer	
		Sum timer		16 timer
D8: Evaluering og læring	D8.1	Evaluerings av branner og innsatser	4 timer	
	D8.2	Erfaringslæring lokalt og nasjonalt	4 timer	
		Sum timer		8 timer
D9: Informasjon og media	D9.1	Kritisk informasjon til befolkningen	2 timer	
	D9.2	Media som informasjonskanal og samarbeid med journalister	4 timer	
	D9.3	Bruk av sosiale media	2 timer	
		Sum timer		8 timer
Sum timer alle fagområder og emner				48 timer

Alle timene er veiledende og vil kunne variere litt fra kurs til kurs.

1. Administrative forhold – informasjon til deltakerne

1.1 Kursåpning og kursavslutning

Hensikt

Eleven skal etter kursåpning og «bli kjent» vite om hvilke krav som gjelder for kurset, kunne ta ansvar for egen læring og bidra til å skape et positivt og trygt læringsmiljø.

Momenter

Eleven skal

- 1.1.1 kjenne til kursplanen for kurset og hvilke formelle krav som gjelder for å få bestått kurs
- 1.1.2 forstå viktigheten av et positivt og trygt læringsmiljø
- 1.1.3 i løpet av kurset vurdere eget læringsutbytte og evaluere de enkelte emnene
- 1.1.4 ved kursslutt gjennomføre en skriftlig og en praktisk eksamen

Innsatsledelse

D1 Lovmessige forutsetninger

Hensikt

Eleven skal vite om lover og forskrifter som regulerer myndighets- og ansvarsforhold knyttet til brannvesenets innsatser.

Læringsutbytter

D1.1 Lover og forskrifter

Eleven skal:

- D1.1.1 kunne anvende brann- og eksplosjonsvernlovens §§5 og 12 under en pågående hendelse
- D1.1.2 vite om hva brann- og eksplosjonsvernlovens §§9 og 10 sier om evaluering etter en hendelse
- D1.1.3 vite hva § 10 i forskrift om brannforbygging sier om orienteringsplaner og branntekniske tegninger
- D1.1.4 vite om hva Internkontrollforskriften sier om krav til HMS og egensikkerhet

D2 Faglig kunnskap om hendelser

Hensikt

Eleven skal kunne anvende brann- og redningsfaglige kunnskaper for å planlegge og å lede innsatser innen brannvesenets ansvarsområde på en sikker og effektiv måte

Læringsutbyttet

D2.1 Brann

Eleven skal

D2.1.1 vite om brannutvikling, røykspredning og andre faremomenter ved brann i ulike objekter og konstruksjoner, inkludert tunneler og skip

D2.1.2 vite om bygningsmaterialers brann- og bygningstekniske egenskaper

D2.1.3 vite om ulike byggverk og brannklassifisering av disse

D2.1.4 selvstendig kunne bruke branntekniske tegninger til taktiske valg og beslutninger

D2.1.5 forstå metoder og bruk av verktøy ved slokkeinnsats (røykventilasjon, termikk, røyktemperatur i tunnel, industrilokaler mv.)

D2.1.6 vite om prinsipper for organisering av innsats ved brann i utmark

D2. 2 Redning

Eleven skal:

D2.2.1 vite om mangfoldet i redningsoppdrag det forventes at brannvesenet skal kunne håndtere

D2.2.2 forstå situasjonsbilde for å kunne vurdere risiko og deretter iverksette nødvendige tiltak for å kunne utføre en sikker og effektiv redningsinnsats

D2.2.3 vite om de mest brukte redningstekniske prinsipper og metoder ved transportulykker på vei og jernbane, arbeidsulykker, overflateredning og drukningsulykker, konstruksjonskollaps, flom og skredulykker etc.

D2.2.4 vite om bistandsressurser og deres kapasitet ved ulike ulykker

D2.3 Chemical, Biologiske agens, Radioaktive stoffer, stråling fra Nukleært materiale, Eksplosiver - CBRNE og akutt forurensning

Eleven skal:

D2.3.1 vite om betydningen av og risiko som er knyttet til de ulike bokstavene i begrepet CBRNE

D2.3.2 beherske organisering av et CBRNE-skadestedet, inklusivt Hot, Warm og Cold sone

D2.3.3 vite om muligheter og begrensninger ved deteksjon av farlige stoffer

D2.3.4 vite om muligheter og begrensninger ved livreddende innsats og standard rens av pasienter

D2.3.5 forstå hvilke ressurser som kreves ved en CBRNE-hendelse og vite om avtaler og bistandsressurser som kan benyttes ved disse hendelsene

D2.3.6 vite om ordningen for "Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning" (IUA) og det lokale og regionale samarbeidet innen IUA regionene

D2.3.6 vite om hvilke forventninger andre nødetater og samarbeidsaktører har til innsatsleder brann vedrørende faglig rådgivning innen CBRNE-hendelser og akutt forurensning

D2.4 Terror og tilsiktede hendelser

Eleven skal:

D2.4.1 forstå tilnærmingen til hendelsen og viktigheten av samhandling med politiet ved tilsiktede hendelser og terror situasjoner

D2.4.2 vite om politiets arbeidsmetodikk ved terror og tilsiktede hendelser

D2.4.3 vite om PLIVO prosedyren og kunne anvende prinsippene i denne

D3 Samvirkeaktører og samvirke under hendelser

Hensikt

Eleven skal få forståelse for organisering av de ulike nødetater, inkludert redningstjenesten. I tillegg skal eleven vite om brannvesenets rolle i Totalforsvaret.

Læringsutbytter

D3.1 Samvirkeaktører og samvirke under hendelser

Eleven skal

D3.1.1 vite om de ulike nødetatenes organisering og oppgaver

D3.1.2 vite om Totalforsvaret som konsept

D3.1.3 forstå de ulike prinsippene for krisehåndtering (ansvar, nærhet, likhet, samvirke)

D3.1.4 forstå roller og grensesnitt mellom samvirkeaktørene

D4 Innsatsledelse under hendelser

Hensikt

Få kunnskaper og ferdigheter om innsatsleders oppgaver og ansvar under en innsats slik at innsatsen gjennomføres på en sikker og effektiv måte med hjelpebehovet i fokus, og dessuten forstå hvordan psykologiske forhold kan påvirke operasjoner og samhandling i innsatsstyrker.

Læringsutbytter

D4.1 Innsatsleders kunnskaper og ferdigheter

Eleven skal:

D4.1.1 vite om grunnleggende psykologiske teorier der innsatsledere og innsatspersonell blir utsatt for psykiske belastninger som påvirker deres evne til å bearbeide informasjon, samhandle med andre og ta beslutninger i krevende situasjoner.

D4.1.2 vite om de kognitive og sosiale ferdighetene til innsatsleder som er avgjørende for besluttsom, effektiv og sikker innsatsledelse.

D4.1.3 vite om muligheter og begrensninger ved bruk av ulike teknologiske hjelpemidler som informasjonshåndtering og beslutningsstøtte

D4.2 Organisering av innsatsen

Eleven skal:

D4.2.1 forstå hvordan en innsats organiseres slik at kontrollspennet er håndterbart i alle ledd og kunne gi en struktur på innsatsen med tydelige mål og rammer.

D4.2.2 forstå betydningen av roller og ansvar til innsatslederfunksjonen, opp mot UL, ILKO og 110.

D4.2.3 beherske bruk av lederstøtte og sektorisering til å organisere innsats og fordele arbeidsoppgaver

D4.3 Systematisk innsatsledelse

Eleven skal:

- D4.3.1 forstå fordelene med en standardisert ledelsesmetodikk som på en gjenkjennbar og forutsigbar måte brukes for å håndtere forskjellige typer hendelser uavhengig av størrelse og omfang
- D4.3.2 beherske systematisk ledelse basert på 7-trinnsmodellen og proaktiv potensialbasert tilnærming
- D4.3.3 beherske bruk av samband, plotting og sektorledermøter til å opprettholde felles situasjonsforståelse gjennom hele innsatsen
- D4.3.4 beherske samhandling og statusmøter i ILKO

D4.4 Operativ psykologi

Eleven skal

- D4.4.1 vite om prinsippene for god kommunikasjon og hva det betyr å identifisere og adressere det som hindrer god kommunikasjon på individnivå
- D4.4.2 vite om begrepet situasjonsbevissthet
- D4.4.3 forstå hvilke elementer som bidrar og påvirker beslutningsprosessen
- D4.4.4 vite om prinsippene for hvordan hukommelsen fungerer og tiltak som kan hindre at viktig informasjon blir glemt
- D4.4.5 forstå mekanismen akutt stress og forskjellen mellom akutt og kronisk stress og vite om tiltak som bidrar til at akutt stress får minimale negative konsekvenser
- D4.4.6 vite om mekanismen utmattelse og kunne iverksette tiltak som bidrar til at utmattelse ikke medfører økt risiko og/eller redusert effektivitet

D4.5 HMS på skadestedet

Eleven skal:

- D4.5.1 kjenne til sikkerhetsutstyr, rutiner og systemer som ivaretar mannskapenes sikkerhet
- D4.5.2 forstå helsemessige konsekvenser ved eksponering av brannrøyk og kjemisk helsefare
- D4.5.3 selvstendig gjøre risikovurderinger, ta beslutninger, informere om disse og gjøre tiltak under hele innsatsen for å unngå ulykker og helsemessige skader på eget personell og andre personer i området

D4.6 Mediehåndtering under en innsats

Eleven skal:

- D4.6.1 vite om medias arbeidsmetoder og prinsipper for mediehåndtering under innsats
- D4.6.2 vite om medias og befolkningens informasjonsbehov, og forstå hvordan tradisjonelle og sosiale media kan brukes til å gi tidskritisk informasjon
- D4.6.3 selvstendig gjennomføre et intervju med en journalist på et skadested

D5 Etterarbeid etter innsats

Hensikt

Å gi en forståelse av de viktigste momentene innen rapportering og kollegastøtte, som må ivaretas etter en avsluttet innsats.

Læringsutbytter

D5.1 Rapportering

Eleven skal

D5.1.1 selvstendig kunne kvalitetssikre rapportering i BRIS

D5.1.2 selvstendig kunne følge opp eget internkontrollsystem

D5.1.3 selvstendig kunne utarbeide skriftlig evalueringsrapport

D5.1.4 vite om DSB-CIM som rapporteringsverktøy

D5.2 Kollegastøtteordning, debrifing og defusing

Eleven skal

D5.2.1 selvstendig utføre defusing og vite om kollegastøtteordning og debrifing

Overordnet vakt

D6 Lovmessige forutsetninger og forebyggende elementer

Hensikt

Kunne utføre myndighetsutøvelse i henhold til gjeldende lovverk utenfor ordinær arbeidstid, inkludert avdekke feil på et objekt og feil bruk av objekt, og iverksette umiddelbare tiltak ved overhengende fare for liv og helse.

Læringsutbytter

D6.1 Lover og forskrifter for brannvesenet generelt

Eleven skal

D6.1.1 vite om lover og forskrifter som regulerer brannvesenets oppgaver og myndighet, herunder brannvesenets plass i det kommunale system

D6.1.2 vite om brann- og eksplosjonsvernloven med forskrift om brannforebygging, sett i sammenheng med plan- og bygningsloven

D6.1.3 vite om andre gjeldende lover og forskrifter som er av betydning for å pålegge umiddelbare, kompenserende tiltak

D6.1.4 selvstendig kunne iverksette nødvendige tiltak for å opprettholde brann- og rømnings-sikkerheten med bakgrunn i brannlovgivningen

D6.2 Rolleforståelse

Eleven skal

D6.2.1 ha forståelse av hvilken rolle brannvesenet har, når det gjelder myndighetsutøvelse for å ivareta brannsikkerhet

D6.2.2 ha forståelse for hvilken rolle brannvesenet har i utførelsen av andre nødetaters oppgaver

D6.2.3 vite om fokus, oppgaver og myndighet som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har som nasjonal brannmyndighet

D6.2.4 vite om kommunale krav til beredskapsplikt og rollen som brannvesenet har ift. kommunen og fylkesmannen

D6.3 Økonomiske og rettslige forhold

Eleven skal:

D6.3.1 kunne vurdere hvilke tiltak som er hensiktsmessig å ta, også for å unngå økonomiske krav fra eier eller bruker

D6.3.2 vite om strafferettslig forfølgelsesprosess

D6.4 Bekymringsmeldinger, ulovlig og feil bruk av objekter

Eleven skal

D6.4.1 vite om krav til dokumentasjon for eier og bruker (jf. §10 i forskrift om brannforebygging)

D6.4.2 anvende paragrafer i brannlovgivningen som er relevante ift. feil og ulovlig bruk av objekt

D6.4.3 vite om saksgang og sanksjonering som virkemiddel

D6.4.4 vite om tillatelser som gis til arrangementer og kontrollere at krav til arrangøren er oppfylt

D6.4.5 skal kunne anvende brann- og eksplosjonsvernlovens § 37 og forskrift om brannforebygging § 4 og §10 ved klare avvike på brannsikkerheten

D7 Analyser og planverk

Hensikt

Få kunnskap om risikobasert forebygging og beredskapsarbeid i brann- og redningsvesenet og bruk av analyser og planer for å utføre dette.

Læringsutbytter

D7.1 ROS-analyse

Eleven skal:

D7.1.1 vite hvordan ROS-analyser gjennomføres for å kartlegge risiko og sårbarheter i kommuner, brannvesen og virksomheter

D7.1.2 forstå hvordan ROS-analyser benyttes som verktøy i det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet og som grunnlag for forebyggendeanalyser og beredskapsanalyser

D7.2 Forebyggende analyse og grunnleggende brannforebygging

Eleven skal:

D7.2.1 vite hvordan forebyggendeanalyser gjennomføres for å analysere forebyggendebehov innenfor brann- og redningsvesenets ansvarsområde

D7.2.2 vite hvordan planer for gjennomføring av det brannforebyggende arbeidet utarbeides basert på ROS-analyse og tilhørende forebyggendeanalyse

D7.3 Beredskapsanalyse

Eleven skal:

D7.3.1 vite hvordan beredskapsanalyser gjennomføres for å analysere beredskapsbehov for brann- og redningsvesen

D7.3.2 vite hvordan plan for organisering, bemanning og utrusting av brann- og redningsvesenet beredskap utarbeides basert på ROS-analyse og tilhørende beredskapsanalyse

D7.4 Beredskapsplaner for brannvesenet

Eleven skal:

- D7.4.1 vite hvordan beredskapsplaner for brann- og redningsvesenet utarbeides med bakgrunn i en beredskapsanalyse
- D7.4.2 forstå sammenhengen mellom analyser og planer, og hvordan objektplaner og beredskapsplaner kan benyttes for å sikre effektive innsatser og håndtering av uønskede hendelser

D7.5 Variable forebyggende- og beredskapstiltak

Eleven skal:

- D7.5.1 kjenne til ulike forebyggende tiltak og beredskapsmessige tiltak som brann- og redningsvesenet har anledning til å iverksette i en tidsbegrenset periode ved forhøyet risiko eller akutte uønskede hendelser
- D7.5.2 kunne beslutte og iverksette variable og tidsbegrenset forebyggende- og beredskapstiltak

D8 Evaluering og læring

Hensikt

Få kunnskap om hvordan branner og innsatser evalueres og om erfaringslæring i egen organisasjon og på nasjonalt nivå.

Læringsutbytter

D8.1 Evaluering av branner og innsatser

Eleven skal:

- D8.1.1 forstå hvordan innsatser evalueres ved hjelp av evalueringsmetoder og -verktøy
- D8.1.2 kunne vurdere en gjennomført innsats og bedømme kvaliteten på utøvelsen av innsatsledelse

D8.2 Erfaringslæring lokalt og nasjonalt

Eleven skal:

- D8.2.1 kjenne til metoder og prosesser for læring på individ- og organisasjonsnivå, samt på nasjonalt nivå
- D8.2.2 kunne diskutere resultatet av evalueringer opp mot analyser og planer som ligger til grunn for brann- og redningsvesenets organisering, bemanning og utrusting
- D8.2.3 kunne identifisere og utforme læringspunkter for egen organisasjon
- D8.2.4 vite hvordan man sikrer at læringspunkter blir formidlet, fulgt opp og implementert i eget brann- og redningsvesen
- D8.2.5 vite hvordan man formidler læringspunkter, erfaringer og anbefalinger til andre brann- og redningsvesen og til nasjonale brannmyndigheter

D9 Informasjon og media

Hensikt

Få kunnskap og ferdigheter til å formidle informasjon til befolkningen både gjennom tradisjonelle nyhetsmedier og sosiale media.

Læringsutbytter

D9.1 Kritisk informasjon til befolkningen

Eleven skal:

- D9.1.1 vite hvordan brannvesenets formål, hensikt, samfunnsmessige rolle og funksjon synliggjøres gjennom kommunikasjon
- D9.1.2 vite hvilken informasjon befolkningen har behov for både generelt i forbindelse med brannforebygging og spesielt ved forhøyet risiko eller akutte inntrufne uønskede hendelser
- D9.1.3 anvende prinsipper for risiko- og krisekommunikasjon til å utarbeide budskap og plan for kommunikasjon

D9.2 Media som informasjonskanal og samarbeid med journalister

Eleven skal:

- D9.2.1 kjenne til hvordan journalister og tradisjonelle nyhetsmedier arbeider og hva som bidrar til at en sak blir aktuell i nyhetsbildet
- D9.2.2 forstå hvordan man etablerer og opprettholder et godt samarbeid med journalister
- D9.2.3 selvstendig kunne planlegge og gjennomføre en orientering for tradisjonelle nyhetsmedier

D9.3 Bruk av sosiale media

Eleven skal:

- D9.3.1 forstå betydningen av sosiale medier som kommunikasjonskanal
- D9.3.2 anvende sosiale medier til å formidle informasjon til befolkningen

11. Litteratur

Pensum:

- LOV-2002-06-14-20 Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) (2002-06-14)
- FOR-2002-06-26-729 Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002-06-26)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Forskrift om brannforebygging*
- LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*.
- LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven). (2005-06-17)
- LOV-2011-06-25-45 Lov 25. juni 2010 nr 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Veiledning om enhetlig ledelsessystem (ELS)*, 2011
- Brannfysikk – fra teori til praksis av Guttorm Liebe
- Brann i bygg – Konstruksjoner, sikkerhet og taktiske vurderinger. Guttorm Liebe (2016)
- Justis – og politidepartementet, St. meld nr. 10, *Risiko i et trygt samfunn – Samfunnssikkerhet – 2016-2017* *
- Politiets beredskapssystem del1 (PBS1) *
- Taktikkboken - en håndbok i systematisk ledelse av slukkeinnsatser mot bygningsbranner Magnus Mattsson og Linus Eriksson. Norsk brannvernforening 2017. ISBN 978-82-7485093-4
- ✓ Operativ psykologi (Kap 5, 6, 9 og 17) *. Jarle Eid og Bjørn Helge Olsen (red). Fagbokforlaget, 2005*
- Veiledning i mediehåndtering av Ole Geir Herland (Lesehefte NBSK 2015)
- Lunde, I.K. (2014). Praktisk krise- og beredskapsledelse
- DSB (2014). *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen*. Rake, E. L. & Sommer, M. (2017). *Beredskapsanalyse: en innføring*. Notat til emnet
- Beredskapsledelse ved Høgskulen på Vestlandet. Rake, E. L. & Sommer, M. (2018). *Innføring i Beredskapsanalyse og Forebyggende analyse*.
- Notat Høgskulen på Vestlandet. (Under utarbeidelse)
- Pollestad, B., Steinnes, T. & Sommer, M. (2017). Systematisk øving og læring innen beredskap. Notat til emnet Beredskapsledelse ved Høgskulen på Vestlandet.
- Sommer, M., Pollestad, B. & Steinnes, T. (2019). Beredskapsøving og -læring. (Bok under utarbeidelse)
- Håndbok for den norske redningstjenesten. Ikke ferdig - Sendt på høring i mars 2018
- What's Burning? The RAWFS Heuristic on the Fire Ground (**Lipshitz & Strauss**)

Støttelitteratur:

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften)*.
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Veiledning om røyk- og kjemikaliedykking*
- Justis – og politidepartementet, *Håndbok for redningstjenesten*, 2008 (høring 2018)
- Beslutningstaking i operative situasjoner (Foredrag av Bjørn Helge Johnsen)
- Beslutningstaking i operative settinger (PowerPoint-presentasjon ved Bjørn Helge Johnsen)
- Justis – og politidepartementet, St. meld nr 22, Samfunnssikkerhet – samvirke og samordning, 2007-2008
- Veileder for mediehåndtering og kommunikasjon til bruk for IUA ved statlige aksjoner mot akutt forurensning (Kystverket oktober 2010)
- Veileder for kommunal Atomberedskap – Statens strålevern (2017)
- Informasjon om prosjektoppgave Beredskapsutdanning trinn 3 (Lesehefte)
- Sivilbeskyttelsesloven - en praktisk og juridisk veileder av Erik Furevik
 - MSB (2005). Taktikk, ledning, ledarskap
 - NOGP (2015). The foundation for incident command
 - DSB (2014). *Risiko- og krisekommunikasjon*. Temaveiledning.

12. Andre forhold

Kursplanutvalget har som intensjon at kursplanen skal gi fleksibilitet til kursarrangør når kurset skal planlegges og gjennomføres. Det kan for eksempel gi seg utslag i hvordan kursarrangør velger å sammenstille kursperioden, og det stilles ingen krav til at kursukene må gjennomføres samlet. Samtidig forventer kursplanutvalget at kursarrangør til enhver tid vurderer undervisningsmetodene som kan utnyttes i opplæringen. Herunder at kurset totalt sett gir opplæring til innsatsfunksjoner, og således må det gjenspeiles i undervisningen.

Endringene fra forrige kursplan har tatt utgangspunkt i at det totale løpet på Ledelse trinn D, må prioritere innsatsrelatert opplæring.

Kurset anbefales revidert etter fastsatte retningslinjer for kursutvikling og revisjon av kursplaner.

Kursarrangør vurderer søknader, og de kan avslå tildeling av kursplass dersom det er for mange søkere i forhold til antall plasser.

Kursplanutvalget:

Jan-Erik Andersen, rådgiver NBSK

Svend Robert Berthelsen, seniorrådgiver DSB

Dag Svindseth, Brannsjef Østre Agder Brannvesen (Arendal)

Tor Arne Elvrum, brigadesjef OBRE

Øyvind Seth (Tidligere leder forebyggende avd. Ålesund brann- og redning)

Morten Sommer, førsteamanuensis Høgskulen på Vestlandet

Kåre Einar Skogsrud, fagansvarlig NBSK

Björg Steinsvik, Prosjektleder og seniorrådgiver NBSK